

Krzysztof Penderecki: *Siedem bram Jerozolimy**

24 listopada (niedziela) — 19.30

Filharmonia Narodowa
Sala koncertowa
ul. Jasna 5

VII Symfonia Krzysztofa Pendereckiego – *Siedem bram Jerozolimy* – to monumentalne dzieło oratoryjne napisane z okazji jubileuszu 3000 lat tego miasta. Opiera się na tekstach psalmów i ksiąg prorockich, odczytanych przez pryzmat najbliższej kompozytorowi tradycji chrześcijańskiej. Penderecki łączy tradycyjne i nowoczesne środki muzycznego wyrazu, wprowadzając do instrumentarium specjalnie skonstruowane instrumenty (tubafony) i wykorzystując wielowymiarowo symbolikę liczby siedem. W efekcie wnosi do historii symfonii wokalnie-instrumentalnej trwałą i oryginalną ślad.

Program koncertu

Krzysztof Penderecki
(1933–2020)

Siedem bram Jerozolimy – *VII Symfonia*
na pięciu solistów, narratorsa,
trzy chóry mieszane i orkiestrę
(1996)

Wykonawcy:

Iwona Hossa
sopran

Karolina Sikora
mezzosopran

Anna Lubańska
mezzosopran

Rafał Bartmiński
tenor

Artur Janda
bas

Sławomir Holland
narrator

Chór Polskiego Radia – Luśławice

**Chór Filharmonii im. Karola
Szymanowskiego w Krakowie**

Piotr Piwko
przygotowanie Chóru Filharmonii
im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Adam Kawa
przygotowanie Chóru Polskiego Radia
– Luśławice

Maria Piotrowska-Bogalecka
kierownik artystyczny Chóru Polskiego
Radia – Luśławice

**Orkiestra Filharmonii im. Karola
Szymanowskiego w Krakowie**

Maciej Tworek
dyrygent

* pozostałe spektakle: 2 listopada w ICE Kraków, 23 listopada w ECMKP w Luśławicach, 8 grudnia w DK Mors w Dębicy

Krzysztof Penderecki: *Siedem bram Jerozolimy*

VII Symfonia z tytułem *Siedem bram Jerozolimy* zajmuje wśród ośmiu symfonii Krzysztofa Pendereckiego miejsce szczególne. Powstała jako dzieło oratoryjne na trzytysięcioletnie Jerozolimy – zamówione na wielką uroczystość zorganizowaną na pamiątkę czasu, w którym król Dawid odbił miasto na wzgórzu z rąk kananejskiego plemienia Jebusytów i ogłosił je stolicą narodu żydowskiego. Ostatecznie jednak kompozytor zdecydował się nadać utworowi także nazwę gatunkową, wpisując go tym samym w wielką tradycję symfonii wokalnie-instrumentalnych (z solistami i chórem) rozpoczętą przez Ludwiga van Beethovena, a rozkwitłą w twórczości Gustava Mahlera.

Istnieje wiele arcyciekawych aspektów tego dzieła: począwszy od obsady, w której znalazły się specjalnie na potrzeby utworu skonstruowane instrumenty

perkusyjne zwane tubafonami (zbudowane z plastikowych rur różnej długości, na których gra się, uderzając w otwory filcowymi pałeczkami), poprzez specyficzne własności strukturalne i tekstowo-muzyczne, a na znaczeniach symbolicznych skończywszy. Jerozolima, miasto święte dla wyznawców trzech największych monoteistycznych religii, posiada siedem bram dostępnych dla odwiedzających. Analogicznie, *Siódma*

Symfonia Pendereckiego składa się z siedmiu części, lecz w dziele tym siódemka zakodowana jest także na wiele innych sposobów. Na przykład w częstej obecności siedmiu dźwięków powtarzanych na jednej wysokości, w postaci powracających „siódemkowych” metrów, a także siedmiu akordów E-dur, brzmiących *fortissimo* i wieńczących część ostatnią.

Choć liczba siedem przywoływana jest aż 77 razy w Starym Testamencie, w Nowym Testamencie jest obecna przede wszystkim w Apokalipsie (siedem Kościołów, siedem pieczęci, siedem trąb, siedem czasz) i pojawia się też w Koranie oraz Sunnie (siedem niebios i siedem piekieł), to jednak VII *Symfonia* osadzona jest nade wszystko w najbliższej kompozytorowi tradycji religijnej. „Ja jednak jestem chrześcijaninem i z tego punktu widzenia zainteresował mnie ten utwór” – mówił Penderecki¹, komentując wybór wersetów z pięciu Psalmów Dawida oraz ksiąg prorockich: Izajasza, Jeremiasza, Daniela i Ezechiela. Skorzystał zasadniczo z łacińskiego przekładu Biblii – *Wulgaty* – z wyjątkiem części szóstej, w której tekst prezentowany jest przez recytatora każdorazowo w języku zrozumiałym dla publiczności.

Tekstową podstawę swego dzieła powiązał Penderecki z jego muzyczną strukturą w sposób niezwykle spójny. Części pierwsza i siódma oraz druga i czwarta związane są poprzez cytowanie materiału. Skrajne części łączy pierwszy wers Psalmu 47: *Magnus Dominus* („Wielki Pan i chwalebny bardzo”²), ujmujący całe dzieło w pochwalne ramy. Drugą parę z wymienionych – wers piąty z Psalmu 136: *Si oblitus fuero tui, Jerusalem* („Jeśli bym cię zapomniał Jerozalem”), ostrzegający przed złamaniem wierności pamięci „świętego miasta”.

Wyraźnie też rysuje się w utworze, związana z symboliką bramy jako przejścia, dialektyka obrazów śmierci i ciemności oraz boskiej chwały i nadejścia Mesjasza. Na przykład część trzecia – rozpisana na trzy chóry a cappella – oparta jest na tekście Psalmu 129: *De profundis clamavi* („Z głębokości wołałem ku Tobie, Panie”), tworząc kulminację modlitewnego błagania o miłosierdzie. Część piąta opiera się natomiast na wersetach Psalmu 147: *Lauda, Jerusalem, Dominum* („Chwal Jerozalem, Pana”) i ma charakter radośnie pochwalny. Zwycięskie „alleluja” urywa się nagle i słuchacz przenosi się do nieziemskiego miejsca, w którym czas zostaje zawieszony, a recytator zaczyna opowiadać historię z Księgi Ezechiela o „ożywieniu kości umarłych” („Stała nade mną ręka Pańska”), zakończoną słowami: „i przyszedł w nie duch, a ożyły i stanęły na nogach swych, wojsko wielkie bardzo wielce”. Swoisty klimat brzmieniowy szóstej części znakomicie podkreślają instrumenty perkusyjne oraz osobliwy dźwięk trąbki basowej, imitującej biblijny szofar, czyli rytualną trąbę z rogu baraniego. Tchnienie ducha ożywia przestrzeń śmierci i bezruchu i przenosi słuchacza na realną oś czasu utworu. Następuje wówczas finał – apoteoza „świętego miasta” zbudowana z uroczystych solistycznych jubilaży i potężnych faktur chóralskich, wykorzystująca nierzadko środki muzyczne właściwe retoryce barokowej.

Niedługo po prawykonaniu *Siedmiu bram Jerozolimy* Penderecki opublikował zbiór pięciu wykładów „na koniec wieku”. Pojawia się w nich symbol arki, którą ma być symfonia, jako sposób na „przetworzenie doświadczenia naszego wieku” i ocalenie dla następnych pokoleń tego, co „najlepsze w naszej dwudziestowiecznej tradycji komponowania dźwięków”³. *Siódma* Pendereckiego jest taką właśnie arką – symfoniczną formą wokalnie-instrumentalną wypełnioną treściami o znaczeniu symbolicznym i opatrzoną zapisaną w szkicowym autografie dewizą: *Ad maiorem Dei civitasque eius gloriam* („Na większą chwałę Boga i Jego miasta”).

Iwona Lindstedt

Krzysztof Penderecki

© Krzysztof Wójcik

¹ Krzysztof Penderecki opowiada Markowi Zwyrzykowskiemu o komponowaniu „Siedmiu bram Jerozolimy” i o roli Ziemi Świętej w jego życiu, audycja Polskiego Radia, dostępna na stronie <https://www.polskieradio.pl/39/156/artykul/3312728,siedem-bram-jerozolimy-krzysztofa-pendereckiego-muzyka-pelna-blasku-blachy> (dostęp: 26.08.2024).

² Wszystkie przekłady Biblii wg *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie polskim Jakuba Wujka*, tekst poprawili oraz wstępami i krótkim komentarzem opatrzyli: Stary Testament – Stanisław Styś, Nowy Testament – Władysław Lohn, Kraków 1962.

³ Krzysztof Penderecki, *Labirynt czasu. Pięć wykładów na koniec wieku*, Warszawa 1997, s. 59.

Iwona Hossa – sopran

☐ Andrzej Świątek

Iwona Hossa uznawana jest za jedną z czołowych sopranistek swojego pokolenia. Domeną artystki są przede wszystkim precyzja i możliwości techniczne jej wszechstronnego głosu, niezwykła

czystość brzmienia i urzekająca barwa. Jej kunszt wokalny można podziwiać w wielu miejscach na całym świecie, gdzie niezmiennie oczarowuje publiczność i zyskuje uznanie krytyków. Ukończyła z wyróżnieniem Wydział Wokalno-Aktorski poznańskiej Akademii Muzycznej im. Ignacego Jana Paderewskiego. Współpracuje z wieloma teatrami operowymi i orkiestrami

symfonicznymi w Polsce i za granicą. Jest laureatką Grand Prix i Złotego Medalu Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Marii Callas w Atenach. Jest artystką wszechstronną – jej bogaty repertuar obejmuje dzieła od muzyki dawnej po współczesną. Występowała pod batutą takich dyrygentów, jak David Lloyd-Jones, David Agler, Maurizio Benini, Gabriel Chmura, Charles Dutoit, Gustavo Dudamel, Kazimierz Kord, Jan Krenz, Jacek Kasprzyk, Jerzy Maksymiuk, John Neschling, Grzegorz Nowak, Krzysztof Penderecki, Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski i Antoni Wit. Artystka nagrała dotychczas 27 płyt CD i DVD, głównie z muzyką polską. Większość z nich otrzymała prestiżowe nagrody

fonograficzne, takie jak International Classical Music Awards w kategorii Muzyka współczesna czy Orphée d'Or, a także nominacje do nagród Fryderyk i Grammy. Iwona Hossa miała zaszczyt współpracować z Krzysztofem Pendereckim, a w jej repertuarze znajdują się wszystkie utwory wokально-instrumentalne kompozytora. Dokonała wielu prawykonań utworów polskich twórców muzyki współczesnej, w tym Krzysztofa Pendereckiego, Wojciecha Kilara, Jerzego Maksymiuka i Henryka Mikołaja Góreckiego. Jest pedagogiem (stopień doktora habilitowanego sztuk muzycznych) i menedżerem kultury. Odznaczona m.in. Medalem „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” oraz Srebrnym Krzyżem Zasługi przyznawanym przez Prezydenta RP.

Karolina Sikora – mezzosopran

☐ Kinga Karpatti

Absolwentka Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku oraz Hochschule für Musik und Theater w Hamburgu. Wielokrotna stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa

Narodowego oraz prestiżowego programu stypendialnego DAAD w Niemczech. Za wybitne osiągnięcia artystyczne zdobyła Nagrodę Miasta Gdańska dla Młodych Twórców w Dziedzinie Kultury, Nagrodę Teatralną Miasta Gdańska i Teatralną Nagrodę Muzyczną im. Jana Kiepury dla Najlepszej Śpiewaczki. Laureatka ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów wokalnych. Współpracuje z teatrami operowymi oraz filharmoniami w kraju i za granicą. Występowała na wielu

światowych scenach koncertowych w szerokim repertuarze oratoryjno-kantatowym oraz kameralnym, wykonując dzieła od baroku po muzykę współczesną, m.in. na festiwalach: La Folle Journée, Mozarteum Brasileiro, Hagia Ireni Istanbul Festival, Granada Festival, Rheingau Musik Festival, Händel-Festspiele, Stagione Concertistica, Mikkeli Music Festival, Festiwal Muzyki Polskiej we Lwowie, Festival Casals San Juan, Festiwal Praska Wiosna. Od 2009 roku związana z Operą Bałtycką w Gdańsku. Posiada w swoim repertuarze 25 ról mezzosopranowych. W Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie występowała w *Onieginie* Czajkowskiego, *Rigoletcie* Verdiego, *Czarodziejskim flecie* Mozarta oraz *Peleasie i Melizandzie* Debussy'ego. Współpracowała również z Operą na Zamku w Szczecinie (jako Miss Jessel

w *Dokręcaniu śruby* Brittena) i z Operą Krakowską w spektaklu *Anna Bolena* Donizettiego (jako Jane Seymour). Z zespołem Komische Oper Berlin wystąpiła w produkcjach operowych, m.in. w Paryżu (*Opéra Comique*), Moskwie (Teatr Bolshoi – New Stage), Japonii, Chinach i na Tajwanie. Karolina Sikora należy do grona solistów, którzy ściśle współpracowali z Krzysztofem Pendereckim. Wielokrotnie uczestniczyła w koncertach prowadzonych przez samego kompozytora w kraju i za granicą, wykonując jego utwory: *Credo*, *Siedem bram Jerozolimy*, *Te Deum*. Propagowanie dzieł Pendereckiego w Polsce i na świecie pozostanie nadal istotną częścią w przyszłej działalności koncertowej artystki. W 2022 roku rozpoczęła działalność pedagogiczną w Akademii Muzycznej w Gdańsku oraz w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia w Słupsku.

Anna Lubańska – mezzosopran

☐ Studio Przyjemności

Anna Lubańska ukończyła z wyróżnieniem warszawską Akademię Muzyczną w klasie Krystyny Szostek-Radkowej. Jest laureatką Międzynarodowego Konkursu Sztuki Wokalnej im. Ady

Sari, gdzie otrzymała I nagrodę i trzy nagrody specjalne. Podczas studiów zadebiutowała w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie i z tą sceną związana jest nadal, wykonując pierwszoplanowe partie operowe.

Występowała również na wielu prestiżowych festiwalach w kraju i za granicą. Jest artystką wszechstronną, z powodzeniem kreując zarówno partie dramatyczne, jak i te o lżejszym charakterze. Współpracuje również z Operą Krakowską, Operą Poznańską i Operą Śląską w Bytomiu. Anna Lubańska jest cenioną śpiewaczką oratoryjno-kantatową. Współpracuje z filharmoniami w całej Polsce i śpiewa partie altowe w dziełach Verdiego, Beethovena, Kilara, Händla, Szymanowskiego czy Dvořáka. Często wykonuje także dzieła Krzysztofa Pendereckiego. Artystka posiada bogaty

repertuar pieśniarski. Występowała m.in. w Japonii, Norwegii, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Belgii, Francji, Monako i Hongkongu. Współpracowała ze znakomitymi solistami i dyrygentami, takimi jak: Jerzy Maksymiuk, Kazimierz Kord, Jacek Kasprzyk, Marc Minkowski, Plácido Domingo, Edita Gruberová i Patrick Fournillier. Anna Lubańska ma w dorobku również wiele nagrań radiowo-telewizyjnych oraz płytowych, w tym *Straszego dworu* Moniuszki (dla EMI) oraz *Ubu Rexa* Pendereckiego. Artystka często zapraszana jest jako juror w konkursach wokalnych.

Rafał Bartmiński – tenor

☐ Larissa Baldovin

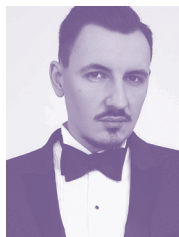
Absolwent Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie Eugeniusza Sasiadka. Laureat III miejsca na XI Międzynarodowym Konkursie Sztuki

Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu. W roku 2007 zdobył II miejsce i aż 11 nagród pozaregulaminowych podczas VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki w Warszawie. Jeszcze w trakcie studiów rozpoczął intensywną działalność koncertową. Na scenie operowej Rafał Bartmiński zadebiutował w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej partią Leńskiego w *Eugeniuszu*

Onieglinie Czajkowskiego (2002). Od tego czasu stale współpracuje ze sceną warszawską. Szczególnie dał się poznać polskiej i zagranicznej publiczności jako: Tamino w *Czarodziejskim flecie* i Don Ottavio w *Don Giovannim* Mozarta, Nemorino w *Napoju miłosnym* Donizettiego, Ismaele w *Nabucco*, Duca w *Rigoletcie* i Alfred w *Traviacie* Verdiego, Stewa i Laca w *Jenufie* i Boris w *Katii Kabanowej* Janáčka, Pinkerton w *Madame Butterfly*, Cavaradossi w *Tosce*, Rodolfo w *Cyganerii* i Calaf w *Turandot* Pucciniego, Madwoman w *Curlew River* Brittena, Don José w *Carmen* Bizeta, Tamburmajor w *Wozzecku* Berga, Waclaw w *Marii* Statkowskiego i Pasterz w *Królu Rogerze* Szymanowskiego. Jest jedynym wykonawcą wszystkich głównych partii tenorowych w operach Moniuszki (Janek we

Flisie, Kazimierz w *Hrabinie*, Idamor w *Parii*, Stefan w *Strasznym dworze* i Jontek w *Halce*). Artysta prowadzi również bardzo bogatą działalność koncertową. Śpiewa czołowe partie tenorowe w dziełach Krzysztofa Pendereckiego (*Te Deum*, *Kosmogonia*, *Credo*, *Siedem bram Jerozolimy*, *Polskie Requiem*, *Jutrznia*). Śpiewał też w *Messa da Requiem* Verdiego, *VIII Symfonii* Mahlera, *Harnasiach* Szymanowskiego, *Mesjaszu* Händla, *Missa solemnis* i *IX Symfonii* Beethovena. *III Symfonię* „*Pieśń o nocy*” Szymanowskiego wykonywał z: Filharmonią Narodową pod dyrekcją Antoniego Wita (DVD), Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks w Monachium i Kolonii pod batutą Marissa Jansonsa (CD) oraz Orquesta Sinfónica de RTVE w Madrycie pod dyrekcją Hannu Lintu.

Artur Janda – bas

☐ Kamil Banaszek

Do aktualnych ról operowych Artura Jandy należą: Escamillo w *Carmen* w Operze Santiago de Chile i Operze Narodowej w Warszawie, Zweiter Soldat w *Salome* w Teatrze San Carlo w Neapolu, Don

Alfonso w *Così fan tutte* w Operze Narodowej w Warszawie, Truffaldino w *Ariadne auf Naxos* z Nederlandse Reisopera, Pizarro w *Fidelio* w Operze Bałtyckiej, Figaro w *Le nozze di Figaro*, Papageno w *Die Zauberflöte* oraz Eneasz w *Dido and Aeneas* z Warszawską Operą Kameralną. Na scenie koncertowej Artura Jandę można usłyszeć w *Stabat Mater* Rossiniego

z Philharmonischer Chor Berlin, *II Symfonii* Góreckiego w Filharmonii Krakowskiej, *Stabat Mater* Rossiniego w Filharmonii Łódzkiej, *Siedmiu bramach Jerozolimy* Pendereckiego w Filharmonii Bydgoskiej oraz *Magnificat* Bacha w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Artur Janda posiada a w repertuarze m.in.: role tytułowe w *Don Giovannim* i *Imeneo*, a także role Zbigniewa w *Strasznym dworze*, Komisarza w *Cardillac* Hindemitha, Achillasa w *Giulio Cesare*, Orbazzana w *Tancredi*, Alidora w *La Cenerentola*, Selima w *Il turco in Italia*, Papagena w *Die Zauberflöte* i Dulcamary w *L'elisir d'amore*. Wśród licznych nagród przyznanych Arturowi Jandzie należy wyróżnić dwa Fryderyki: pierwszy za Najwybitniejsze

Polskie Nagranie Muzyczne za album *Where Are You. Pieces From Warsaw* z zespołem proMODERN oraz drugi w kategorii Album Muzyki Dawnej Roku za nagranie *Antonio Caldara – Maddalena ai piedi di Cristo*. Otrzymał także Srebrny Krzyż Zasługi od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2020 roku. Artur Janda był nominowany do Teatralnych Nagród Muzycznych im. Jana Kiepury w kategorii Najlepszy Śpiewak Operowy w latach 2019, 2020 i 2022. Artur Janda ukończył Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie, gdzie studiował pod kierunkiem Anny Radziejewskiej w Katedrze Śpiewu Solowego oraz Kazimierza Gierzoda w Katedrze Fortepianu.

Sławomir Holland – narrator

☐ Roman Małys

Sławomir Holland jest aktorem teatralnym, filmowym i radiowym. W 1984 roku ukończył Państwową Wyższą Szkołę Teatralną w Krakowie – Wydział Aktorski we Wrocławiu. Współpracował

z teatrami w Kielcach, Bydgoszczy oraz z siedmioma teatrami w Warszawie (Popularny, Szwedzka 2/4, Teatr na Woli, Syrena, Teatr Polskiego Radia, Och Teatr, Teatr Ateneum). Przez wiele lat grał w Laboratorium Dramatu i występował w Teatrze Atlantis. Nagrywa audiobooki i pracuje w dubbingu. Jego teatralne osiągnięcia to ponad 50 ról. Wziął udział w ponad 150 filmach

i serialach, współpracując m.in. z Agnieszką Holland, Stevenem Spielbergiem, Andrzejem Wajdą, Peterem Edwardsem czy Krzysztofem Zanussi. Monodram *Nic nowego pod słońcem* w wykonaniu Sławomira Hollanda, wyreżyserowany przez Jacka Bursztynowicza, został uhonorowany Złotym Liściem Retro 2012. Spektakl prezentowany był w Polsce i za granicą (Londyn, Aszkelon, Naharyia) ponad 150 razy. Sławomir Holland jest także wykonawcą i producentem komediowego monodramu *Życie Jadzi według mnie* (2015) – spektaklu opartego na książce Zama Believingooda o tym samym tytule. W 2012 roku Krzysztof Penderecki zaprosił Sławomira Hollanda do wykonania partii narratora w *Siedmiu bramach*

Jerozolimy (nagranie dla wytwórni DUX), co zapoczątkowało ważną dla artysty współpracę z kompozytorem. Koncerty w Polsce i za granicą z dziełami Pendereckiego obejmują także partię narratora w *Pasji wg św. Łukasza* (otwarcie Festiwalu w Salzburgu w 2018 roku i koncert inauguracyjny Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego w Seulu w 2019 roku) oraz w utworze *Kadysz*. Do ostatnich osiągnięć Sławomira Hollanda należy premiera jego monodramu *Do Polski*, opartego na poemacie Abrahama Suckewera (2018), a także premiera monodramu *Jak to było naprawdę* w reżyserii Alicji Choińskiej (muzyka: Kuba Sienkiewicz), opartego na opowiadaniu Antoniego Słonimskiego (2021).

Maria Piotrowska-Bogałęcka – kierownik artystyczny Chóru Polskiego Radia – Luśławice

Magdalena Hałas

Chórmistrz, pedagog, animator kultury. Absolwentka Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach (dyrygentura choralna w klasie Beaty Borowskiej) oraz

Akademii Muzycznej w Krakowie (teoria muzyki). Studiowała również w Kodály Institute of the Liszt Ferenc Academy of Music, a swój dyrygencki warsztat doskonaliła w trakcie kursów w kraju i za granicą (m.in. Eric Ericson Masterclass w Haarlem, International Kodály Seminar w Kecskemét, Studium Chorale Masterclass for Choral Conductors w Maastricht). Jest laureatką XI Ogólnopolskiego Konkursu Dyrygentów Chóralnych w Poznaniu,

na którym otrzymała I nagrodę oraz nagrodę specjalną im. E. Maćkowiaka za najlepszą metodę pracy z chórem. Wielokrotna stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałka Województwa Śląskiego. Od 2017 roku zawiązana z Chórem Polskiego Radia – Luśławice, początkowo jako chórmistrz, a od 2018 roku jako dyrektor artystyczny zespołu. Z tym chórem poprowadziła ponad sto koncertów w kraju i za granicą, goszcząc na międzynarodowych festiwalach, tj. Huddersfield Contemporary Music Festiwal, Praska Wiosna, Festival Semana Religiosa de Cuenca, Sv Jacobo Festival w Wilnie, Warszawska Jesień, Sacrum Profanum i Misteria Paschalia. Wraz z Chórem Polskiego Radia dokonała kilkudziesięciu prawykonan kompozycji autorstwa: J. Wnuk-Nazarowej, A. Zubel,

A. Nowaka, P. Mykietyna, S. Kupczaka, P. Łukaszewskiego, P. Tabakiernika, D. Fujikury i Sz. Godziemby-Trytka, dokonując ich rejestracji dla Polskiego Radia. Z tym zespołem przygotowała również i nagrała kilkanaście płyt, zdobywając nagrodę Fryderyka w 2021 roku oraz wiele nominacji do tej nagrody. Maria Piotrowska-Bogałęcka jest również wykładowcą w Katedrze Dyrygentury Chóralnej Akademii Muzycznej w Katowicach, gdzie w 2023 roku obroniła stopień doktora habilitowanego. Autorka książki *Decorum i varietas* o psalmach w polskiej muzyce epoki baroku. W latach 2016–2018 prowadziła Chór Kameralny Akademii Muzycznej w Katowicach. Jest również założycielką i kierownikiem artystycznym Zespołu Wokalnego Contento Core.

Piotr Piwko – kierownik Chóru Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Joanna Stawarska

Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie (Wydział Edukacji Muzycznej). W latach 1998–2013 jako chórzysta związany był zawodowo z Chórem Polskiego Radia w Krakowie.

Kilkakrotnie przygotowywał również wspomniany zespół do koncertów i nagrań. W roku 2013 podjął współpracę z Chórem Filharmonii Krakowskiej, stając się jego chórzystą.

Występował z wieloma wokalnymi zespołami kameralnymi (m.in. Krakowskim Chórem Kameralnym, zespołem wokalnym Orfeo 5, chórem Pro Arte, zespołem Anonimus, zespołem Collegium Zieleni), a w latach 2000–2008 był członkiem Męskiego Kwartetu Wokalnego Triplum. Wchodził także w skład Męskiego Zespołu Wokalnego Filharmoników Krakowskich. Regularnie koncertuje z wokalnym zespołem męskim Królewscy Rorantysci, kontynuującym tradycję założonej w 1540 roku Królewskiej Kapeli Rorantystów.

Od lutego 2021 roku przygotowuje Chór Filharmonii Krakowskiej do koncertów repertuarowych, pełniąc rolę chórmistrza i kierownika. Był inicjatorem działalności oraz dyrygentem Wielickiej Orkiestry Kameralnej, z którą przygotował i zrealizował wiele koncertów, m.in. coroczne Koncerty Muzyki Polskiej, odbywające się w dniu Narodowego Święta Niepodległości. Prowadzi również amatorski zespół śpiewaczy – Chór im. św. Jana Pawła II w Strumianach.

Maciej Tworek – dyrygent

Bruno Fidrych

W krakowskiej Akademii Muzycznej studiował grę na fortepianie w klasie Jana Hoffmana, chóralistykę, oraz dyrygenturę w klasie Józefa Radwana. Brał udział w dyrygenckich kursach mistrzowskich

prowadzonych przez Helmutha Rillinga, Rogera Norringtona i Kurta Masura. Jako asystent współpracował z Valerym Gergievem i Lorinem Maazelem. W latach 2005–2012 Maciej Tworek był dyrygentem Capelli Cracoviensis. Jest wykładowcą Akademii Muzycznej w Krakowie. W 2002 roku rozpoczął dyrygencką współpracę z Krzysztofem Pendereckim. Jej owocem był m.in. udział w nagraniu z orkiestrą Sinfonia Iuventus kompletu jego symfonii i koncertów

instrumentalnych. W roku 2018, w ramach obchodów jubileuszu 85-lecia urodzin kompozytora, dyrygował *II Koncertem skrzypcowym „Metamorfozy”* z Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin w Filharmonii Berlińskiej z Anne Sophie Mutter jako solistką, z którą następnie odbył tournée po Chinach z towarzyszeniem orkiestry Sinfonia Varsovia. Koncertował w Europie, Azji i obu Amerykach, dyrygując takimi zespołami, jak: The Hilliard Ensemble, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia w Katowicach, Oxford Philharmonic Orchestra, Tonhalle-Orchester Zürich, Deutsche Radio Philharmonie, Dresdner Philharmonie, NDR Radiophilharmonie, MDR Sinfonie Orchester, Orquesta Sinfónica de Galicia, Orkiestra Symfoniczna Czeskiego Radia, Państwowa Orkiestra Symfoniczna Nowa Rosja (koncert

towarzyszący Zimowej Olimpiadzie w Soczi w 2014 roku), Orquesta Sinfónica Simón Bolívar de Venezuela, Coro Sinfónico Nacional Juvenil de Venezuela, Orquesta Filarmónica de Bogotá, KBS Symphony Orchestra (Korea Południowa), Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra, Jerusalem Symphony Orchestra, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, większością zespołów filharmonicznych w Polsce oraz zespołami Filharmonii w Ostravie, Brnie i Astanie. W 2019 roku Maciej Tworek dyrygował dwoma ważnymi koncertami z muzyką Pendereckiego: *Polskim Requiem* 1 września 2019 roku z okazji 80 rocznicy wybuchu II wojny światowej, a także koreańską premierą *Pasji wg św. Łukasza* na Międzynarodowym Festiwalu Muzycznym w Seulu w październiku 2019 roku.

Chór Polskiego Radia w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luśławicach

Chór Polskiego Radia w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Luśławicach jest jednym z najwybitniejszych zespołów wokalnych w Polsce. Tworzą go cenieni wokaliści: ludzie młodzi, pełni energii i nieograniczonej wyobraźni, oraz doświadczeni śpiewacy poruszający się w meandrach niełatwej sztuki wokalne z perfekcją i finezją. Został założony w 1948 roku i od ponad 75 lat wykonuje repertuar obejmujący zarówno muzykę a cappella, jak i formy wokально-instrumentalne. To zespół nie tylko czerpiący z bogatej historii muzyki chóralnej, ale także nieustannie poszukujący – sięgając do tradycji różnorodnych stylów i epok, w twórczy i nowoczesny sposób konfrontuje je

z własną wizją artystycznego języka oraz indywidualnym, rozpoznawalnym brzmieniem. Udziałem chóru są prezentacje badające zależności pomiędzy dźwiękiem, ciałem i przestrzenią, interpretacje tradycyjnych pieśni czy repertuaru przedklasycznego, a także wykonania skomplikowanych struktur melodycznych i harmoniczných. Nieobce są mu także muzyczne spotkania ze światem jazzu. Szczególnie istotnym obszarem działalności chóru jest muzyka polska XX w. Ma on na swoim koncie prawykonania dzieł najbardziej znaczących współczesnych kompozytorów, m.in.: Krzysztofa Pendereckiego, Witolda Lutosławskiego, Henryka Mikołaja Góreckiego czy Wojciecha Kilara.

Zespół aktywnie współpracuje z twórcami polskiej muzyki najnowszej, wśród których w ostatnich latach znaleźli się m.in.: Agata Zúbel, Aleksander Kościów, Paweł Łukaszewski, Andrzej Kwieciński, Szymon Godziemba-Trytek, Aleksander Nowak i Paweł Mykietyń. Chór Polskiego Radia – Luśławice bierze udział w licznych festiwalach zarówno w kraju, jak i za granicą. Regularnie współpracuje także z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach, Orkiestrą Polskiego Radia w Warszawie, Orkiestrą Muzyki Nowej, Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej czy Orkiestrą Sinfoniaetia Cracovia. Kierownik artystyczny zespołu jest Maria Piotrowska-Bogalecka.

Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Chór Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie założony został w 1945 roku. I nagroda otrzymana w 1951 roku na I Festiwalu Muzyki Polskiej w Warszawie zapoczątkowała bogatą działalność koncertową z repertuarem obejmującym zarówno utwory oratoryjne, jak i a cappella – od XVII w. do czasów współczesnych. Zespół brał udział w renomowanych festiwalach polskich, takich jak Wratislavia Cantans i Warszawska Jesień, a także zagranicznych, m.in. w Paryżu, Lyonie, La Chaise-Dieu, Wenecji, Rzymie, Baalbek i Helsinkach. Podczas licznych tournées koncertował niemal w całej Europie, a także w Iranie, Kanadzie, Libanie, Turcji, Stanach Zjednoczonych oraz Rosji. Jako pierwszy polski zespół wystąpił w mediolańskiej La Scali.

Chór Filharmonii Krakowskiej towarzyszył wielu orkiestrom zagranicznym, m.in. Wiener Symphoniker, Beethovenhalle Orchester Bonn, Orchestra Sinfonica della Radiotelevisione Italiana di Roma, Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia di Roma, Staatskapelle Dresden, Rundfunk Sinfonieorchester Berlin i Orchestre Philharmonique du Montpellier. Chór brał też udział w wielkich uroczystościach o randze międzynarodowej, takich jak: koncert w Watykanie w 10 rocznicę pontyfikatu Jana Pawła II, koncert w Berlinie z okazji zjednoczenia Niemiec (1990), obchody 50 rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego Auschwitz (1995) czy uroczystości kanonizacyjne

papieży Jana XXIII oraz Jana Pawła II w Watykanie (2014). Zespół uczestniczył w dziele popularyzacji muzyki Krzysztofa Pendereckiego (nagranie *Pasji wg św. Łukasza* otrzymało Grand Prix du Disque). Do innych znaczących osiągnięć dyskograficznych chóru należą nagrania muzyki Wojciecha Kilara. Płyta z jego utworami (*Krzesany, Angelus, Victoria*) otrzymała nominację do nagrody Fryderyka (1997). Ponadto chór wziął udział w nagraniach muzyki filmowej Kilara, m.in. do *Drakuli* Francisa Forda Coppoli oraz *Króla ostatnich dni* Toma Toellego. Od wielu lat chór otrzymuje wyrazy uznania publiczności, recenzentów i współpracujących z nim dyrygentów, a zagraniczne tournées zapewniły mu opinię „ambasadora kultury polskiej”.

Orkiestra Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

Orkiestra Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie rozpoczęła swą działalność w lutym 1945 roku jako pierwsza polska orkiestra symfoniczna po zakończeniu II wojny światowej. Na przestrzeni 77 lat działalności na czele zespołu stali wybitni dyrygenci, m.in.: Zygmunta Latoszewski, Bohdan Wodiczko, Stanisław Skrowaczewski, Witold Rowicki, Andrzej Markowski, Henryk Czyż, Jerzy Katlewicz, Tadeusz Strugała, Roland Bader, Jerzy Maksymiuk i Vladimir Ponkin. Orkiestra zasłużyła się szczególnie, wykonując – wspólnie z filharmonicznym chórem mieszanym, a także chórem chłopięcym – dzieła Karola Szymanowskiego (od 1962 roku

patrona Filharmonii Krakowskiej) oraz Krzysztofa Pendereckiego. Zespół orkiestrowy koncertował w ponad 30 krajach (m.in. w Iranie, Japonii, Kanadzie, Korei Południowej, Libanie, Turcji, Stanach Zjednoczonych), także w ramach światowych festiwalu, takich jak Festival Internazionale di Musica Contemporanea i Maggio Musicale Fiorentino we Włoszech, Festiwal Flandryjski w Belgii, Festival Estival de Paris, Festival Europäischer Musik w Niemczech, Ravello Festival we Włoszech, Wexford Festival Opera w Irlandii, Warszawska Jesień czy Wratlavia Cantans. W dorobku krakowskiej orkiestry filharmonicznej znajdują się liczne prawykonania utworów kompozytorów

XX w., m.in.: Artura Malawskiego, Grażyny Bacewicz, Witolda Lutosławskiego, Tadeusza Machla, Krystyny Moszumańskiej-Nazar, Juliusza Łuciuka, Adama Walacińskiego, Bogusława Schaeffera, Henryka Mikołaja Góreckiego, Krzysztofa Pendereckiego, Zbigniewa Bujarskiego, Marka Stachowskiego, Krzysztofa Meyera, Wojciecha Wiłłaka i Marcela Chyrzyńskiego, a także – nagrania fonograficzne, które dwukrotnie zwieńczone zostały najważniejszymi wyróżnieniami: *Pasja* Pendereckiego pod dyrekcją Henryka Czyża w 1967 roku otrzymała „Grand Prix du Disque”, a *Polonica* Franza Liszta pod dyrekcją Tadeusza Strugały nagrodzone zostały w 1988 roku „Grand Prix International du Disque”.